

BINDU DE KNOCK

DE (POTENTIËLE) IMPACT VAN DE PASTICHE-EXCEPTIE OP SAMPLING

PASTICHE EXCEPTIE

JURIDISCH
KADER

Wat is de pastiche- exceptie ?

Pelham II – AG N. Emiliou

Een „pastiche” in de zin van artikel 5, lid 3, onder k), van de IM-richtlijn is een artistieke creatie die

- i) een bestaand werk oproept door de desbetreffende kenmerkende „**esthetische taal**” over te nemen, daarbij
- ii) **merkbaar verschilt** van de geïmiteerde bron, en
- iii) **bedoeld** is om als een imitatie te worden **herkend**.

Het doel dat met die openlijke stijlimitatie wordt nagestreefd, is irrelevant.

MOSES PELHAM & SABRINA SETLUR

Wat is de pastiche- exceptie ?

Pelham II – AG N. Emiliou

Een „pastiche” wordt onder meer gekenmerkt door het feit dat zij **bedoeld** is om als een imitatie te worden herkend (anders dan plagiaat).

- De vraag of de gebruiker deze bedoeling had, is dus inderdaad beslissend.
- Deze bedoeling objectief moet worden beoordeeld. Derhalve **moet de „pastiche”-aard van het gebruik blijken uit het eindresultaat.**
- Die aard moet dus daarin (op enigerlei wijze) worden **aangegeven**, of op zijn minst als zodanig **herkenbaar zijn** voor de kijker of luisteraar die **vertrouwd is met de bron.**

Kraftwerk

KRAFTWERK VS SABRINA SETLUR

	“NUR MIR” – SABRINA SETLUR	METAL ON METAL / METALL AUF METALL” – KRAFTWERK
BASISGROOVE	2-seconden-drumloop uit “Metall auf Metall” in een continue hiphop-beat.	Mechanische, herhalende percussie die “metaal op metaal” en treinwielen evoceert.
GENRE-KADER	Duitstalige rap met R&B-/popproductie; sampling als typische hiphop-stijlfiguur.	Elektronische krautrock / proto-techno; puur instrumentaal, conceptalbum over treinreizen
KLANKKLEUR	Gemixte sound: Kraftwerk-loop + extra drums, bas, keys en warme, “vollere” 90s-productie.	Strak elektronisch, droog en industrieel; metallic klanken, weinig extra lagen.
VOCALS / TEKST	Prominente rap-vocals over autonomie en zelfbeschikking; duidelijke couplet-refreinstructuur.	Geen vocals functioneert als ritmische verlenging van “Trans-Europe Express”.
STRUCTUUR	Pop/rap-song (intro-coupletten-hook), de sample is ondergrond voor een nieuw nummer.	Doorlopende, repetitieve groove, minimale thematische ontwikkeling, meer “soundscape” dan song.
HISTORISCHE LAAG	90s-hiphop schrijft zich in in een traditie van sampling; Kraftwerk-fragment wordt hercontextualiseerd.	70s-elektronica die zelf een “oer-bron” voor latere electro/hiphop wordt.

Toetsing N. Emiliou criteria

■ OPROEPEN VAN BESTAAND WERK

Neemt een zeer herkenbare 2-sec. loop uit “Metall auf Metall” over; roept direct de Kraftwerk-sound en – met kennis – het specifieke nummer op.

■ Herkenbare stilistische imitatie

Voor een geïnformeerde luisteraar hoorbaar als stilistische koppeling: 90s-rap die bewust de esthetiek van Kraftwerks mechanische elektronica inzet als code / stijllaag.

■ MERKBARE VERSCHILLEN

Bouwt een compleet nieuw hiphop/R&B-nummer (rap-vocals, songstructuur, extra instrumentatie) rond de loop; duidelijk ander genre, andere functie en context.

“Nur mir” voldoet in hoge mate: het roept een bestaand werk en stijl op via herkenbare kenmerken, voegt duidelijke eigen vorm en context toe, en is voor een geïnformeerd publiek herkenbaar als bewuste stilistische inzet van Kraftwerk in een ander idioom.

PASTICHE

MUZIKAAL
KADER

Oxford Companion to Music

PASTICHE (FR.):

- 'Imitation'
- Not the same as 'pasticcio'
- A work written partly in the style of another period
- The creator has imitated the style of another writer or artist

PASTICCIO (IT.):

- A piece assembled from several pre-existing sources.
- A common practice to recombine favourite airs from earlier operas (not always by different composers)

THE AGE OF PASTICHE POP

Daft Punk, Pharrell & Nile
Rodgers – Get Lucky

Muzikale context

- Iedere kunststudent wordt opgeleid door het maken van pastiches.
- Een bewust stijlmiddel: het kijkt terug, in de stijl van een andere periode (nostalgisch/historisch)
- Niet letterlijk maar onherkenbaar/veranderd

**NADRUK : COMPOSITORISCHE
STIJLIMITATIE**

PASTICHE EXCEPTIE IN MUZIKALE CONTEXT

AUTEURSRECHT
NABURIG RECHT

Auteursrecht : soundalike als pastiche

Soundalike

In soundalikes wordt het klankbeeld van een bestaand werk overgenomen. Een vergelijkbaar klankbeeld kan worden geconstrueerd door het overnemen van elementen zoals onder meer toonaard, ritme, tempo, akkoordprogressie, instrumentatie of een gelijkaardig arrangement, productie en uiteraard stijlkenmerken

Overname stillistische Blueprint

Geen '*renovaties*' van genreclichés uit het verleden, maar perfecte imitaties van de sonische blueprint.

Bijv. Barokstrijkerloopjes in de George Martin arrangementen voor de Beatles.

Vergaande soundalike

Neemt net niet de auteursrechtelijk beschermde trekken over van een ander werk.

Geen AR inbreuk maar pastiche : soundalike

Blurred Lines

Kenmerkende frasen, pakkende melodieën, basmelodieën woordschildering” van Marvin Gaye - „Got to give it up”

In de Unie had de „pastiche”- uitzondering dit resultaat kunnen voorkomen, aangezien „Blurred lines” op grond daarvan als een „pastiche” van „Got to give it up” zou kunnen worden beschouwd.

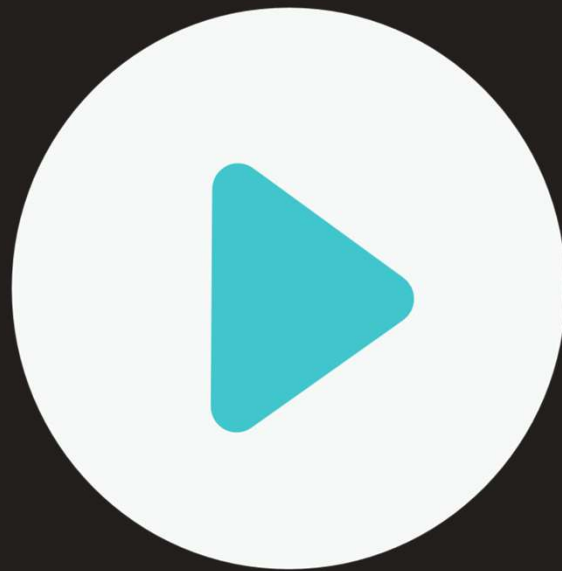
Thinking out Loud

De combinatie van het akkoordenschema en het harmonische ritme van Marvin Gaye - ‘Let’s Get it On.

In de Unie zou de „pastiche”- uitzondering, zoals hierboven gedefinieerd, de rechtspositie van makers in dit opzicht versterken.’

Uptown Funk

Hetzelfde geldt in de muziek voor hedendaagse artiesten zoals Bruno Mars vanwege hun neiging om eerdere werken uit een bepaald genre te imiteren door stukken te componeren die productiestijlen, stijlfiguren, zangtechnieken, gangbare motieven, arrangementen en pakkende melodieën bevatten die typisch zijn voor deze werken. Queens hitsong „Bohemian Rhapsody”, waarin verschillende stijlen vakkundig worden geïmiteerd en gemengd.

ENNIO MORRICONE VS HANS ZIMMER

FAIRLIGHT

COMPUTER MUSICAL INSTRUMENT

FAIRLIGHT war nicht nur das erste COMPUTER - MUSIK - INSTRUMENT (CMI)*, es ist nun auch das führende. FAIRLIGHT ist das Musik-Produktions-System mit der umfangreichsten Software. Diese wurde für Musiker und Produzenten entwickelt, die auf einfache Weise neue Klang- und Kompositionsmöglichkeiten erschließen wollen.

FAIRLIGHT's Entwicklungs-Zentrum hat 8 Jahre Erfahrung auf dem Gebiet der Musik-Computer. Hier wird laufend an Hard- und Software-Erweiterungen gearbeitet, womit sich Ihr Gerät auf den jeweiligen technischen Entwicklungsstand bringen läßt.

Nehmen wir z. B. die neue Option der Serie 2. Mit 85 db Dynamik-Umfang und einer Bandbreite von 20 Hz - 20 kHz sowie einer zehnfach verbesserten Reaktionszeit entstand ein Wellenform-Sampling-System mit außerordentlichen Live-Kontroll-Möglichkeiten.

Oder nehmen wir den Real-Time-Composer, das wohl ausgefeilteste gegenwärtig erhältliche computer-unterstützte Kompositions-System. Wenn Sie einmal mit dem Gerät gearbeitet haben, werden Sie verstehen, warum der FAIRLIGHT bei weitem das am meisten verkaufte Computer-Musik-System ist.

* bei Systemen in der Preisklasse über 30.000 DM. Mit CMI bezeichnen wir ein Sound-Steuerung-System, welches digitale Synthese und computer-unterstützte Kompositions- und Produktionsmöglichkeiten in einem integrierten System vereint.

ELMULAB

Information über ELMULAB, Elektronisches Musiklabor Klaus Netzle, Bergsträsserstr. 7, 8000 München 50, Tel. 099 / 8 12 05 74

Wat is sampling ?

Een definitie

Sampling kan in een notendop worden beschreven als het opnemen van klanken en het terug afspelen van die klanken, al dan niet in bewerkte vorm.

De techniek

De sample kopieert als uitgangspunt al meer dan alleen de stijl of klankbeeld van een oorspronkelijke opname, dus ook frasen en motieven.

Inherent aan een sample is de letterlijke en directe hoorbare referentie aan een andere opname.

Sampling & Pastiche

Sluiten sampling & pastiche elkaar uit?

Overname esthetische taal roept bestaand werk op

Nieuw leven inblazen van oude stijlen en genres gescheiden van de oude context.

- **Niet:** overname van motieven en frases.

Merkbaar verschil

Er is geen sprake van dualiteit: de identiteit van de lener verdringt het geleende.

Herkenbaar als openlijke stijlimitatie

In pastichemuziek moet er een scheiding bestaan tussen de tijd/ruimte van de oorspronkelijke stijl en het heden van de luisteraar en componist.

Die scheiding maakt deel uit van de betekenis: het stuk geeft commentaar op de geschiedenis en stilistische uitputting, maar gebruikt deze stijlen ook voor expressie.

- De luisteraar moet bijv. 80's synth pop herkennen

Naburig Recht : Sampling & Pastiche Sluiten Elkaar Uit

Stijlelementen Metal auf Metall - Kraftwerk

Gemechaniseerd, herhaald ritme dat het gekletter en gestommel van een trein nabootst (metalen percussie, regelmatige puls)
Met amp + filter envelope

Zeer spaarzame, minimalistische textuur: weinig elementen, veel herhaling, geleidelijke veranderingen in plaats van grote gebaren.

Strikt elektronisch geluidspalet: drumcomputerachtige beats, gesynthetiseerde tonen, bewerkt/onnatuurlijk ruimtelijk geluid, techno/industrial.

Naadloze voortzetting van "Trans-Europe Express", waardoor het meer aanvoelt als een verlengde ritmische "onderbuik" van het treinconcept dan als een op zichzelf staand popnummer.

Sterk gevoel van "machine groove": het voelt nauwkeurig, niet-menselijk, bijna als een industrieel prototype voor latere techno/industrial.

Naburig Recht : Sampling & Pastiche Sluiten Elkaar Uit

Overname esthetische taal roept bestaand werk op

Nur Mir sample **kopieert letterlijk een drummotief**

- Kick + snare : identiek ritme
- Percussive sounds

Merkbaar verschil

- “Nur mir” bouwt een 90s-hiphop/R&B-track rond een korte Kraftwerk-loop, terwijl “Metal on Metal” zelf een minimalistische, treinachtige elektronica-studie is.
- **Dualiteit: Kraftwerk identiteit nog sterk aanwezig in de drum-loop.**

Herkenbaar als openlijke stijlimitatie

De stijl van Kraftwerk’s Metall auf Metall is niet overgenomen in “Nur Mir”:

- in “Nur mir” wordt Kraftwerks strakke, mechanische loop getransformeerd tot een **menselijk, vocaal gedreven hiphop-nummer**, terwijl Metal on Metal” juist die kille, industriële machinetaal zelf tot onderwerp en esthetiek maakt.

Wanneer een sampling onder de pastiche exceptie vallen?

Nur Mir Sample

Kick & Snare -> andere beat

Percussive sounds -> verknippen

Cowbell -> minimalistisch houden

Andere stijlelementen verwerken
in de instrumentatie

Geen letterlijke drumpatterns,
motieven of frasen overnemen

Stijl

Signature sound, of sonic blueprint van een werk

+

Muzikale bouwstenen

Basale muzikale elementen: akkoordprogressies,
toonladders, intervallen etc.

=

80's Hans Zimmer
sampelen;
nieuwe akkoordprogressie
bouwen met zijn signature
sound; en

Het nieuwe werk moet in
zijn geheel referen aan de
Zimmer stijl

Nile Rodgers riff sampelen;
Opknippen in eigen riff; en
Nieuw werk in Chic/Sister
Sledge stijl maken

DE (POTENTIËLE) IMPACT VAN DE PASTICHE-EXCEPTIE OP SAMPLING

It is certainly uncertain